Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 15 november 2012 *

”Direktiv 2004/48/EG — Bestämmelser om bevisprövning i en tvist vid en nationell domstol vid vilken en talan om ogiltighetsförklaring av skyddet för en nyttighetsmodell anhängiggjorts — Den nationella domstolens behörighet — Pariskonventionen — TRIPs-avtalet”

I mål C-180/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Fővárosi Bíróság (Ungern) genom beslut av den 29 september 2010, som inkom till domstolen den 18 april 2011, i målet

Bericap Záródástechnikai bt

mot

Plastinnova 2000 kft,

ytterligare deltagare i rättegången:

Magyar Szabadalmi Hivatala,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av R. Silva de Lapuerta, tillförordnad ordförande på tredje avdelningen, samt domarna K. Lenaerts, E. Juhász, J. Malenovský (referent) och D. Šváby,

generaladvokat: V. Trstenjak,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Bericap Záródástechnikai bt, genom Zs. Kacsuk, ügyvéd,

— Plastinnova 2000 kft, genom J. Hergár, ügyvéd,

— Ungerns regering, genom M. Fehér och K. Szíjjártó, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom F. Bulst och B. Béres, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: ungerska

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter (EUT L 157, s. 45, och rättelse i EUT L 195, 2004, s. 16 och EUT L 204, 2007, s. 27), av avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (nedan kallat TRIPs-avtalet) i Bilaga 1C till Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO) av den 15 april 1994, som godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3), och av Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten av den 20 mars 1883, reviderad senast i Stockholm den 14 juli 1967 och ändrad den 28 september 1979 (*Förenta nationernas fördragssamling*, volym 828, nr 11851, s. 305) (nedan kallad Pariskonventionen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Bericap Záródástechnikai bt (nedan kallat Bericap) och Plastinnova 2000 kft (nedan kallat Plastinnova). Målet rör ifrågasättandet av att en viss nyttighetsmodell uppfyller nyhetskravet och kravet på uppfinningshöjd.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

TRIPs-avtalet

3 Första stycket i ingressen till TRIPs-avtalet har följande lydelse:

”Som önskar minska störningar och hinder för den internationella handeln, med beaktande av behovet att främja ett effektivt och adekvat skydd för immaterialrätter, och tillse att åtgärder och förfaranden för säkerställande av skydd för immaterialrätter inte hindrar handel.”

4 I artikel 1.1 och 1.2 i del I i TRIPs-avtalet, med rubriken ”Allmänna bestämmelser och grundläggande principer”, föreskrivs följande:

”1. Medlemmarna skall genomföra bestämmelserna i detta avtal. Medlemmarna kan, men är inte skyldiga att i sina rättsordningar införa ett mer vidsträckt skydd än vad som föreskrivs i detta avtal, förutsatt att detta skydd inte motverkar bestämmelserna i avtalet. Medlemmarna äger frihet att själva besluta om lämplig metod att genomföra avtalsbestämmelserna i sin egen rättsordning och praxis.

2. I detta avtal avser uttrycket immaterialrätt alla kategorier av immaterialrätt som omfattas av avsnitt 1–7 i del II.”

5 I artikel 2, under rubriken ”Immaterialrättskonventioner”, föreskrivs följande:

”1. Beträffande delarna II, III och IV i detta avtal skall medlemmarna uppfylla artiklarna 1–12 och 19 i Pariskonventionen (1967).

2. Ingenting i del I–IV i detta avtal skall undanta medlemmarna från skyldigheten att fullgöra sådana skyldigheter som de har gentemot varandra enligt Pariskonventionen, Bernkonventionen, Romkonventionen och Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter.”

6 Artikel 41.1–41.3, som återfinns i del III i TRIPs-avtalet, med rubriken ”Säkerställande av skydd för immaterialrätter”, har följande lydelse:

”1. Medlemmarna skall i sina respektive rättsordningar införa i denna del angivna förfaranden för att göra det möjligt att vidtaga effektiva åtgärder mot alla former av intrång i av detta avtal omfattade immaterialrätter, inbegripet ändamålsenliga förfaranden för att förebygga intrång samt sanktionsmöjligheter som avskräcker från vidare intrång. Dessa förfaranden skall tillämpas på sätt som är ägnat att dels undvika uppkomsten av handelshinder, dels säkerställa att de inte missbrukas.

2. Förfarandena för säkerställandet av skydd för immaterialrätter skall vara rättvisa och skäliga. De skall inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma eller medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

3. Slutliga avgöranden skall företrädesvis vara skriftliga och motiverade. De skall tillhandahållas åtminstone parterna i målet utan oskäligt dröjsmål. Slutliga avgöranden skall endast grundas på sådana bevis beträffande vilka parterna givits möjlighet att höras.”

Pariskonventionen

7 Samtliga EU:s medlemsstater är bundna av Pariskonventionen.

8 I artikel 1.2 i Pariskonventionen föreskrivs följande:

”Det industriella rättsskyddet har till föremål patent, nyttighetsmodeller, industriella mönster och modeller, fabriks- eller handelsmärken, servicemärken, firma samt ursprungsbeteckningar ävensom undertryckande av illojal konkurrens.”

9 I artikel 2.1 i Pariskonventionen föreskrivs följande:

”De som tillhör ett unionsland skall i samtliga övriga unionsländer i fråga om skyddet av den industriella äganderätten åtnjuta de förmåner, som de särskilda lagstiftningarna för närvarande tillerkänner eller framdeles kommer att tillerkänna landets egna medborgare, och detta utan intrång i de rättigheter, som särskilt tillförsäkras genom denna konvention. De skall följaktligen äga samma skydd som dessa och tillgång till samma rättsmedel mot varje förekommande rättskränkning, under förutsättning att de uppfyller de villkor och formaliteter, som åvilar landets egna medborgare.”

Unionsrätten

10 Skälen 4–6 i direktiv 2004/48 har följande lydelse:

”(4) På det internationella planet är alla medlemsstater, liksom gemenskapen i de frågor som faller under dess behörighet, bundna av [TRIPs-avtalet] …

(5) TRIPs-avtalet innehåller bl.a. bestämmelser om medel för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter, vilka utgör gemensamma normer med internationell tillämpning och vilka har genomförts i alla medlemsstater. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas internationella åtaganden, däribland TRIPs-avtalet.

(6) Därutöver finns det internationella konventioner som alla medlemsstater är bundna av och som också innehåller bestämmelser om medel för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. Till dessa hör Pariskonventionen för industriellt rättsskydd, Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk och Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Romkonventionen).”

11 I skäl 27 i direktivet anges följande:

”Som en kompletterande åtgärd för att avskräcka framtida intrångsgörare och för att öka medvetenheten hos den breda allmänheten, är det av värde att offentliggöra avgöranden i mål som rör immaterialrättsintrång.”

12 I skäl 32 i direktivet framgår följande:

”Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som i synnerhet erkänns i Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter. Detta direktiv syftar särskilt till att säkerställa att immateriella rättigheter respekteras fullt ut, i enlighet med artikel 17.2 i nämnda stadga.”

13 I artikel 1 i direktiv 2004/48 anges direktivets syfte på följande sätt:

”Detta direktiv gäller de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter. Med begreppet ’immateriella rättigheter’ avses i detta direktiv även industriella rättigheter.”

14 I artikel 2.1 i direktivet, om direktivets tillämpningsområde, föreskrivs följande:

”Utan att det påverkar de medel som föreskrivs eller kan komma att föreskrivas i gemenskapslagstiftningen eller i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa medel är gynnsammare för rättighetshavaren, skall de åtgärder, förfaranden och sanktioner som föreskrivs i detta direktiv vara tillämpliga, i enlighet med artikel 3, vid varje intrång i de immateriella rättigheter som följer av gemenskapsrätten och/eller den berörda medlemsstatens nationella rätt.”

15 Enligt artikel 2.3 b i direktiv 2004/48 ska direktivet inte påverka ”medlemsstaternas internationella åtaganden, särskilt TRIPs-avtalet inbegripet de åtaganden som rör straffrättsliga förfaranden och påföljder”.

16 I artikel 3 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall tillhandahålla de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av detta direktiv. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

2. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna skall också vara effektiva, proportionella och avskräckande och skall tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.”

Ungersk rätt

Lagen om skydd av nyttighetsmodeller

17 I artikel 1.1 i 1991 års lag nr XXXVIII om skydd av nyttighetsmodeller (A használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény) föreskrivs följande:

”En lösning (nedan kallad modell) kan erhålla nyttighetsmodellskydd avseende utformning, struktur eller placering av olika delar av ett föremål, förutsatt att den är ny, har uppfinningshöjd och kan tillämpas industriellt.”

18 I artikel 2.2 i lagen om skydd av nyttighetsmodeller anges:

”Teknikens ståndpunkt utgörs av allt som före den dag från vilken prioritet räknas var tillgängligt för allmänheten genom att det offentliggjorts eller tillämpats i praktiken inom landet.”

19 Enligt artikel 3.1 i samma lag stadgas följande:

”Modellen anses ha uppfinningshöjd om den inte omfattas av teknikens ståndpunkt på ett sätt som är uppenbart för en sakkunnig på området.”

20 Artikel 5 i lagen anger:

”1. Sökanden ska erhålla skydd av modellen om denne

a) uppfyller kraven i artiklarna 1–4 i denna lag och inte är utesluten från skydd enligt punkt 2 eller artikel 1.2.”

21 Artikel 24 i lagen om skydd av nyttighetsmodeller föreskriver:

”1. Ett modellskydd ska ogiltigförklaras

a) om modellens skyddsföremål inte uppfyller kraven i artikel 5.1 a.

…”

22 Av artikel 26 i denna lag framgår följande:

”I den ungerska patentbyråns behörighetsområde ingår ärenden rörande

…

c) ogiltighetsförklaring av modellskydd.”

23 Artikel 27 föreskriver:

”…

3. Beslut som den ungerska patentbyrån har fattat i ärenden rörande modellskydd får prövas av domstol i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 37.

4. Den ungerska patentbyrån får bara ändra eller återkalla det beslut genom vilket förfarandet avslutades om en ändringsansökan har gjorts, och den får bara ändra eller återkalla beslutet innan det har överklagats till domstol och enbart under förutsättning att beslutet har avsett

…

c) ogiltighetsförklaring av ett modellskydd.”

24 I artikel 36.3 i lagen om skydd av nyttighetsmodeller anges:

”Beträffande … ogiltighetsförklaring … av modellskydd är bestämmelserna i patentlagen analogt tillämpliga.”

25 I artikel 37 föreskrivs:

”1. På begäran av part får domstolen ändra följande beslut från den ungerska patentbyrån:

a) Beslut som anges i artikel 27.4.

…

13. I alla andra avseenden ska de förvaltningsprocessrättsliga bestämmelserna rörande prövning av patentbeslut som den ungerska patentbyrån har meddelat tillämpas analogt vid prövning av beslut om modellskydd som den ungerska patentbyrån har meddelat.”

Patentlagen

26 I artikel 42 i 1995 års lag nr XXXIII om patentskydd för uppfinningar (nedan kallad patentlagen) föreskrivs följande:

”…

3. Har ett lagakraftvunnet beslut att avslå en ansökan om ogiltighetsförklaring meddelats får en ny ansökan om ogiltighetsförklaring av samma patent inte göras på grundval av samma faktiska omständigheter.”

27 Artikel 80 i patentlagen stadgar följande:

”1. Envar får med stöd av artikel 42 – med undantag av vad som föreskrivs i punkt 2 – ansöka om ogiltighetsförklaring av ett patent gentemot patenthavaren.

2. Ogiltighetsförklaring av ett patent med stöd av artikel 42.1 d kan begäras av den som enlig lag skulle ha haft rätt till patentet.”

28 I artikel 81 i denna lag föreskrivs:

”…

3. Om en ansökan om ogiltighetsförklaring återkallas får förfarandet fortsätta på myndighetens initiativ. …”

29 I artikel 86 stadgas följande:

”1. Fővárosi Bíróság ska ensam vara behörig att handlägga förfaranden som syftar till att få till stånd en ändring av beslut som den ungerska patentbyrån har meddelat.

…”

30 I artikel 88 föreskrivs följande:

”Domstolen ska pröva ansökningar som syftar till att få till stånd en ändring av ett beslut som den ungerska patentbyrån har meddelat enligt tillämpliga bestämmelser om förfaranden som inte rör tvistlösning, med förbehåll för de särskilda bestämmelserna i denna lag. Föreskrivs inget annat i denna lag eller i bestämmelserna angående förfaranden som inte rör tvistlösning ska de allmänna bestämmelserna i 1952 års lag nr III om civilprocessen (Polgári perrendtartásrol szóló 1952. évi III. törvény) tillämpas analogt på detta förfarande.”

Civilprocesslagen

31 Artiklarna 3 och 4 i civilprocesslagen återfinns under avsnitt I ”Allmänna bestämmelser” i kapitlet ”Grundläggande principer”.

32 I artikel 3.2 föreskrivs följande:

”2. Domstolen ska om inte annat föreskrivs i lag vara bunden av de yrkanden och andra utsagor med rättslig verkan som parterna har framställt. …”

33 I artikel 4.1 anges följande:

”1. När domstolen meddelar sitt avgörande ska den inte vara bunden av beslut som meddelats av andra myndigheter eller beslut om disciplinåtgärder och inte heller av de faktiska omständigheter som har legat till grund för dessa beslut.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

34 Den 17 maj 1991 ingav Plastinnova en ansökan om industriellt formgivningsskydd, nr 2252-320/91, till den ungerska patentbyrån. Vid ett senare tillfälle, den 1 september 1992, ingavs en ansökan om skydd av en nyttighetsmodell. Plastinnova, som gjorde gällande att det rörde sig om en ändring av skyddsform, yrkade att ansökan om ändring av skyddsform skulle ges samma prioritet som den ursprungliga ansökan. Den ungerska patentbyrån biföll denna ansökan om ändring av skyddsform och godkände – efter det att ansökan om nyttighetsmodellen hade getts in – skyddet av nämnda modell med samma prioritet som ansökan om skydd av den industriella formgivningen.

35 Bericap ansökte den 6 maj 1998 om ogiltighetsförklaring av skyddet av nyttighetsmodellen genom ett administrativt förfarande och gjorde gällande att modellen inte uppfyllde nyhetskravet och att den saknade uppfinningshöjd.

36 Genom beslut nr U9200215/35 av den 1 juni 2004 begränsade den ungerska patentbyrån nyttighetsmodellens skyddsföremål och slog fast att skyddet gällde med denna begränsning.

37 I egenskap av innehavare av nyttighetsmodellskyddet, ansökte Plastinnova hos Fővárosi Bíroság om ändring av den ungerska patentbyråns beslut. Förstainstansrätten Fővárosi Bíroság avslog ansökan om ändring samt ändrade beslut nr U9200215/35 och förklarade det omtvistade skyddet av nyttighetsmodellen ogiltigt.

38 Plastinnova överklagade beslutet till Fővárosi ítélőtábla (regiondomstol i Budapest), vilken genom beslut delvis ändrade det beslut som hade meddelats i första instans. Fővárosi ítélőtábla upphävde den del som rörde ogiltighetsförklaring av nyttighetsmodellskyddet och fastställde beslutet i resterande del.

39 Bericap överklagade beslutet till Legfelsőbb Bíróság (högsta domstolen), vilken fastställde det beslut som hade meddelats i andra instans.

40 Målet vid den hänskjutande domstolen (det administrativa förfarandet) inleddes den 31 januari 2007, när Bericap på nytt vände sig till den ungerska patentbyrån och ansökte om att den skulle ogiltigförklara skyddet för den omtvistade nyttighetsmodellen. Som grund för ogiltighetsförklaringen åberopade Bericap att nyttighetsmodellen inte uppfyllde nyhetskravet och att den saknade uppfinningshöjd. Till ansökan bifogades bland annat patentbeskrivningar i bilagorna K4–K10, K19–K25, K29 och K30.

41 Plastinnova yrkade att den nya ansökan om ogiltighetsförklaring skulle avslås utan prövning i sak, med hänvisning till det tidigare ogiltighetsförfarandet.

42 Genom beslut nr U9200215/58 avslog den ungerska patentbyrån ansökan om ogiltighetsförklaring med hänvisning till artikel 42.3 i patentlagen. Med stöd av denna bestämmelse beslutade den ungerska patentbyrån att, av de ovannämnda handlingarna, inte beakta patentbeskrivningarna K4, K5, K6, K7, K8, K10, K19, K21 och K22 i det nya ogiltighetsförfarandet. Enligt den ungerska patentbyrån låg dessa handlingar till ”grund för beslutet i det tidigare ogiltighetsförfarandet”. Patentbyrån angav härutöver att ”samtliga dessa handlingar granskades, oavsett om de innehöll uppgifter som var relevanta för modellen eller inte”, samt att ”eftersom beslutet i det tidigare förfarandet grundade sig på samtliga dessa granskade handlingar, [kunde] de inte beaktas i förevarande förfarande”. Den ungerska patentbyrån fann även att ”samtliga egenskaper hos nyttighetsmodellens huvudsakliga skyddsföremål [kunde] identifieras med hjälp av fotografierna och [att] skyddet av nyttighetsmodellen [därför borde] ges prioritet”. Patentbyrån tillade att ”[f]rågan om prioritet [även behandlades] i beslutet i det tidigare förfarandet och det slogs då fast att nyttighetsmodellskyddet skulle ges samma prioritet som skyddet av den industriella formgivningen, eftersom det rörde sig om en ändring av skyddsform”. I detta sammanhang fann den ungerska patentbyrån att patentbeskrivningarna K20 och K23 inte ingick i teknikens ståndpunkt.

43 Avslutningsvis prövade den ungerska patentbyrån argumenten att modellen inte uppfyllde nyhetskravet och att den saknade uppfinningshöjd enbart på grundval av patentbeskrivningarna K9, K24, K25, K29 och K30 och slog fast att de anförda ogiltighetsgrunderna inte hade styrkts.

44 Bericap överklagade till den hänskjutande domstolen och yrkade att beslut nr U9200215/58 skulle ändras och att nyttighetsmodellen skulle ogiltigförklaras. Bericap yrkade att all åberopad bevisning skulle beaktas och gjorde gällande att skyddet av en nyttighetsmodell, i likhet med ett patent, ger innehavaren ensamrätt. Följaktligen fanns det ett allmänintresse av att säkerställa att endast skydd av nyttighetsmodeller som uppfyller de lagstadgade kraven ger upphov till ensamrätt. Lagstiftaren har inrättat rättsinstitutet ogiltighetsförklaring för att skydda allmänintresset. Artikel 80.1 i patentlagen visar att ogiltighetsförfarandet är av allmänintresse, genom att det där föreskrivs att envar med stöd av artikel 42 – med undantag av vad som föreskrivs i punkt 2 – får ansöka om ogiltighetsförklaring av ett patent gentemot patenthavaren. Allmänintresset avspeglas även i artikel 81.3 i patentlagen, där det föreskrivs att förfarandet får fortsätta på myndighetens initiativ om en ansökan om ogiltighetsförklaring återkallas.

45 Plastinnova yrkade att beslut nr U9200215/58 skulle fastställas och gjorde gällande att beslutet var välgrundat.

46 Den hänskjutande domstolen upphävde den ungerska patentbyråns beslut nr U9200215/58 och återförvisade ärendet till den ungerska patentbyrån för förnyad prövning. Den hänskjutande domstolen slog fast att den ungerska patentbyrån, då den prövade den nya ansökan om ogiltighetsförklaring, inte fick bortse från bevisning enbart på grund av att denna hade åberopats i det tidigare ogiltighetsförfarandet.

47 Fővárosi ítélőtábla upphävde det avgörande som hade meddelats av domstolen i första instans och återförvisade ärendet till Fővárosi Bíróság för förnyad prövning, efter att ha funnit att den ungerska patentbyrån vid prövningen av den nya ansökan om ogiltighetsförklaring på ett korrekt sätt hade avgränsat de faktiska omständigheter som skulle prövas.

48 I sitt beslut att begära förhandsavgörande har Fővárosi Bíróság angett att den är osäker på hur de nationella bestämmelserna om förfarandet för ogiltighetsförklaring av nyttighetsmodellskydd ska tillämpas i domstol, med beaktande av bestämmelserna i direktiv 2004/48, i synnerhet artiklarna 2.1 och 3.2.

49 Den hänskjutande domstolen har vidare angett att de tolkningsfrågor som hänskjuts till EU-domstolen bygger på en jämförelse mellan bestämmelserna i Pariskonventionen och TRIPs-avtalet och det sätt på vilket de nationella domstolarna tillämpar de nationella bestämmelserna. Den hänskjutande domstolen har härvid angett att kungörandet i Ungern av Pariskonventionen skedde genom lagstiftningsdekret nr 18/1970 och av WTO-avtalet genom 1998 års lag nr IX.

50 Det är mot denna bakgrund som Fővárosi Bíróság har beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Är det i ett ändringsförfarande rörande en ansökan om ogiltighetsförklaring av skyddet av en nyttighetsmodell förenligt med unionsrätten att åtgärderna, förfarandena och sanktionerna är utformade på ett sådant sätt att den nationella domstolen inte är bunden av parternas yrkanden och andra utsagor med rättslig verkan och att domstolen på eget initiativ får tillse att den bevisning som den finner nödvändig förebringas?

2) Är det i ett ändringsförfarande rörande en ansökan om ogiltighetsförklaring av skyddet av en nyttighetsmodell förenligt med unionsrätten att åtgärderna, förfarandena och sanktionerna är utformade på ett sådant sätt att den nationella domstolen då den fattar sitt beslut varken är bunden av det myndighetsbeslut som meddelats rörande ansökan om ogiltighetsförklaring eller av de faktiska omständigheter som har fastslagits i det beslutet och inte heller av de grunder för ogiltighetsförklaring som har åberopats under det administrativa förfarandet eller av de utsagor, bedömningar och bevis som lagts fram under detta förfarande?

3) Är det i ett ändringsförfarande rörande en ny ansökan om ogiltighetsförklaring av skyddet av en nyttighetsmodell förenligt med unionsrätten att åtgärderna, förfarandena och sanktionerna är utformade på ett sådant sätt att den nationella domstolen från bevisen rörande den nya ansökan – inbegripet bevisen om teknikens ståndpunkt – utesluter de bevis som redan hade åberopats till stöd för den tidigare ansökan om ogiltighetsförklaring av skyddet av nyttighetsmodellen?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Upptagande till sakprövning

51 Plastinnova och den ungerska regeringen har på flera grunder framställt invändningar mot att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning.

52 För det första har Plastinnova yrkat att EU-domstolen ska avvisa begäran om förhandsavgörande, utan att företa någon sakprövning, med hänvisning till dels att Fővárosi Bíróság enligt civilprocesslagen inte var behörig att framställa en sådan begäran, dels att endast högsta domstolen är behörig att ställa tolkningsfrågor till domstolen, i den utsträckning som det i det nationella målet aktuella avgörandet är överklagbart.

53 Domstolen påpekar härvid att det, enligt fast rättspraxis, följer av artikel 267 FEUF att en nationell domstol har en mycket vittgående möjlighet att hänskjuta en fråga till EU-domstolen, om den bedömer att det i ett mål som pågår inför den har uppkommit frågor som kräver ett avgörande avseende tolkningen eller giltigheten av unionsrätten för att den ska kunna döma i målet. En nationell domstol får dessutom utnyttja denna möjlighet när helst den finner det lämpligt under förfarandet (se dom av den 5 oktober 2010 i mål C-173/09, Elchinov, REU 2010, s. I-8889, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

54 Domstolen har fastslagit att förekomsten av en nationell processrättslig bestämmelse inte kan påverka möjligheten för en nationell domstol som inte dömer i sista instans att begära att EU-domstolen meddelar förhandsavgörande när den, som i förevarande fall, är osäker på hur unionsrätten ska tolkas (domen i det ovannämnda målet Elchinov, punkt 25, och dom av den 20 oktober 2011, mål C-396/09, Interedil, REU 2011, s. I-9915, punkt 35).

55 Det måste vidare stå en domstol som inte dömer i sista instans fritt att ställa frågor till EU-domstolen, om den anser att ett avgörande i enlighet med en högre instans rättsliga bedömning skulle strida mot unionsrätten (se domen i det ovannämnda målet Elchinov, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

56 Mot denna bakgrund ska Plastinnovas invändning om rättegångshinder på denna punkt sålunda ogillas.

57 För det andra har Ungerns regering gjort gällande att begäran om förhandsavgörande ska avvisas på grund av att den hänskjutande domstolen inte har preciserat på vilka grunder en tolkning av direktiv 2004/48 är nödvändig.

58 Enligt fast rättspraxis kan en begäran från en nationell domstol bara avvisas av domstolen då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet (se, bland annat, dom av den 13 mars 2001 i mål C-379/98, PreussenElektra, REG 2001, s. I-2099, punkt 39, av den 15 juni 2006 i mål C-466/04, Acereda Herrera, REG 2006, s. I-5341, punkt 48, och av den 5 december 2006 i de förenade målen C-94/04 och C-202/04, Cipolla m.fl., REG 2006, s. I-11421, punkt 25).

59 Domstolen kan emellertid konstatera att det inte är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller att tolkningsfrågorna skulle vara hypotetiska. Även om de ställda frågorna berör unionsrätten på ett mycket allmänt sätt, framgår det dock av beslutet om hänskjutande att den nationella domstolen som handlägger målet i själva verket begär en tolkning av artiklarna 2.1 och 3.2 i direktiv 2004/48, samt av artikel 2.1 i Pariskonventionen och av artikel 41.1 och 41.2 i TRIPs-avtalet, för att kunna avgöra huruvida de nationella handläggningsreglerna som är tillämpliga vid en prövning av en ansökan om ogiltigförklaring av skyddet för en nyttighetsmodell är förenliga med dessa bestämmelser.

60 Under dessa förhållanden har presumtionen att de frågor som har ställts är relevanta inte motbevisats.

61 Följaktligen ska även den andra invändningen om rättegångshinder ogillas.

62 Den ungerska regeringen har som tredje invändning mot att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning gjort gällande att direktiv 2004/48 uppenbart saknar relevans för hur den aktuella tvisten ska slitas, eftersom syftet med direktivet endast är att skapa harmoniserade civilrättsliga och administrativa åtgärder i mål som rör immaterialrättsintrång. Det aktuella målet rör frågan om en ogiltighetsförklaring av en nyttighetsmodell och inte ett immaterialrättsintrång.

63 I detta sammanhang räcker det att påpeka att denna fråga, huruvida en talan om ogiltighetsförklaring av en nyttighetsmodell utgör ett förfarande om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, hör inte till bedömningen av huruvida tolkningsfrågorna kan tas upp till sakprövning utan hör till bedömningen i sak (se, analogt, dom av den 13 juli 2006 i de förenade målen C-295/04-C-298/04, Manfredi m.fl., REG 2006, s. I-6619, punkt 30, och av den 21 oktober 2010 i mål C-467/08, Padawan, REU 2010, s. I-10055, punkt 27). Ett sådant konstaterande kan följaktligen inte leda till att begäran om förhandsavgörande avvisas utan prövning i sak.

64 Mot bakgrund av att även denna tredje invändning om rättegångshinder ska ogillas, finner domstolen att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

65 Den nationella domstolen har ställt de tre frågorna, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida unionsrätten, i ett domstolsförfarande angående en talan om ogiltigförklaring av en nyttighetsmodell, utgör hinder mot att en nationell domstol

— inte är bunden av de yrkanden och andra utsagor med rättslig verkan som parterna har framställt och på eget initiativ kan tillse att den bevisning som den finner nödvändig förebringas,

— varken är bunden av det myndighetsbeslut som meddelats rörande ansökan om ogiltighetsförklaring eller av de faktiska omständigheter som har fastslagits i det beslutet, och

— inte på nytt får beakta den bevisning som åberopats i ett tidigare ogiltighetsförfarande.

66 Av begäran om förhandsavgörande framgår det närmare bestämt att den nationella domstolen anser att direktiv 2004/48 är tillämpligt på det förfarande som tillämpas i det nationella målet och att den har ställt frågor som rör tolkningen av detta direktiv, bland annat vad avser artiklarna 2.1 och 3.2 häri, jämförda med de artiklar i Pariskonventionen och TRIPs-avtalet som angetts i punkt 59 ovan.

67 Domstolen kan inledningsvis påpeka att WTO-avtalet, i vilket TRIPs-avtalet ingår, undertecknades av unionen och godkändes sedermera genom beslut 94/800. Enligt fast rättspraxis utgör bestämmelserna i TRIPs-avtalet sedan dess en integrerad del av unionens rättsordning, och enligt denna rättsordning är domstolen behörig att meddela förhandsavgörande om tolkningen av detta avtal (se dom av den 11 september 2007 i mål C-431/05, Merck Genéricos - Produtos Farmacêuticos, REG 2007, s. I-7001, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

68 Vad i synnerhet avser artikel 41.1 och 41.2 i TRIPs-avtalet framgår det av en jämförelse av dessa bestämmelser att de avtalsslutande parterna i sina respektive rättsordningar ska införa vissa typer av förfaranden i syfte att göra det möjligt att vidta effektiva åtgärder mot alla former av immaterialrättsintrång, inbegripet ändamålsenliga förfaranden för att förebygga intrång samt sanktionsmöjligheter som avskräcker från vidare intrång.

69 Enligt dessa bestämmelser har de avtalsslutande parterna, inbegripet unionen, åtagit sig att i sina respektive rättsordningar lagstifta om åtgärder mot immaterialrättsintrång som överensstämmer med vad som anges i dessa bestämmelser.

70 Eftersom det även framgår av artikel 2.1 i TRIPs-avtalet att de avtalsslutande parterna, vad beträffar delarna II, III och IV i avtalet, vidare ska uppfylla artiklarna 1–12 och 19 i Pariskonventionen, krävs det även att den lagstiftning som avses i artikel 41.1 och 41.2 i TRIPs-avtalet är förenlig med Pariskonventionen.

71 Enligt artikel 2.1 i Pariskonventionen ska de som tillhör ett land där konventionen är tillämplig, i samtliga övriga länder där konventionen gäller i fråga om skyddet av den industriella äganderätten, åtnjuta de förmåner som de särskilda lagstiftningarna för närvarande tillerkänner eller framdeles kommer att tillerkänna landets egna medborgare, och detta utan intrång i de rättigheter, som särskilt tillförsäkras genom denna konvention. De ska följaktligen äga samma skydd som dessa och tillgång till samma rättsmedel mot varje förekommande rättskränkning, under förutsättning att de uppfyller de villkor och formaliteter, som åvilar landets egna medborgare.

72 Det som samtliga ovannämnda bestämmelser i TRIPs-avtalet och Pariskonventionen huvudsakligen har gemensamt är således en skyldighet för de avtalsslutande parterna att tillse att nationell lagstiftning innehåller ett skydd mot immaterialrättsintrång genom att införa ändamålsenliga förfaranden mot alla former av sådant intrång.

73 Unionen har uppfyllt lagstiftningskravet genom att anta direktiv 2004/48, vars syfte, enligt artikel 1 däri, just är att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter genom inrättandet av olika åtgärder, förfaranden och sanktioner i varje medlemsstat.

74 Det följer närmare bestämt av artikel 2.1 i direktiv 2004/48 att de åtgärder, förfaranden och sanktioner som föreskrivs i direktivet, i enlighet med artikel 3, ska vara tillämpliga vid varje intrång i de immateriella rättigheter som följer av gemenskapsrätten och/eller den berörda medlemsstatens nationella rätt.

75 Samtliga ovannämnda bestämmelser i konventionen och i direktiv 2004/48 (nedan kallade de tillämpliga bestämmelserna) syftar således inte till att reglera samtliga aspekter av immaterialrätten utan endast dem som avser dels efterlevnaden av immaterialrättsskyddet, dels intrång i detta skydd, genom att föreskriva effektiva rättsmedel för att hindra, få att upphöra eller åtgärda samtliga immaterialrättsintrång.

76 I detta hänseende följer det av artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, att ett förfarande som syftar till att tillse att immaterialrättsskyddet efterlevs, förutsätter att denna rätt är lagligen förvärvad (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 juli 2005 i de förenade målen C-154/04 och C-155/04, Alliance for Natural Health m.fl., REG 2005, s. I-6451, punkt 128).

77 Till följd härav, vilket även framgår av artikel 2.1 i direktiv 2004/48, är de tillämpliga bestämmelserna begränsade till att säkerställa skyddet för diverse rättigheter som tillkommer de personer som förvärvat immateriella rättigheter, nämligen innehavare av sådana rättigheter. Bestämmelserna kan inte tolkas så, att de syftar till att reglera de olika åtgärder och förfaranden som inrättats för personer som, precis som sökanden i målet vid den nationella domstolen, utan att själv vara rättighetsinnehavare, ifrågasätter immaterialrättsskydd som förvärvats av någon annan.

78 En sådan talan om ogiltighetsförklaring som den som är i fråga i det nationella målet är emellertid ett sådant förfarande som är avsett för personer som, utan att vara innehavare av en immateriell rättighet, ifrågasätter skyddet för en nyttighetsmodell som tillkommer innehavaren av de rättigheter som följer med ett sådant skydd.

79 Ett sådant förfarande är således avsett att säkerställa skyddet för innehavare av immateriella rättigheter, i den mening som avses i de tillämpliga bestämmelserna.

80 Ett sådant förfarande utgår inte ifrån ett immaterialrättsintrång, i förhållande till den som inleder förfarandet, eftersom denne inte är innehavare av någon immateriell rättighet och per definition inte kan ha blivit utsatt för något intrång, och inte heller i förhållande till rättighetsinnehavaren som detta förfarande är riktat emot, eftersom en talan väckt mot denne, varigenom förekomsten av vederbörandes immateriella rättighet ifrågasätts, per definition inte är ett intrång.

81 Av det anförda följer att de tillämpliga bestämmelserna inte syftar till att reglera olika aspekter av ett sådant ogiltighetsförfarande som det i det nationella målet.

82 Mot denna bakgrund ska tolkningsfrågorna besvaras enligt följande. I den mån artiklarna 2.1 och 3.2 i direktiv 2004/48, tolkade mot bakgrund av artikel 2.1 i Pariskonventionen och artikel 41.1 och 41.2 i TRIPs-avtalet, inte är tillämpliga i ett sådant ogiltighetsförfarande som det i det nationella målet, utgör dessa bestämmelser inte hinder mot att en nationell domstol, i ett sådant domstolsförfarande

— inte är bunden av de yrkanden och andra utsagor med rättslig verkan som parterna har framställt och på eget initiativ kan förelägga om att den bevisning den finner nödvändig företes,

— varken är bunden av det myndighetsbeslut som meddelats rörande ansökan om ogiltighetsförklaring eller av de faktiska omständigheter som har fastslagits i det beslutet, och

— inte på nytt får beakta den bevisning som företetts i ett tidigare ogiltighetsförfarande.

Rättegångskostnader

83 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

I den mån artiklarna 2.1 och 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter, tolkade mot bakgrund av artikel 2.1 i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten av den 20 mars 1883, reviderad senast i Stockholm den 14 juli 1967 och ändrad den 28 september 1979, och artikel 41.1 och 41.2 i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter i bilaga 1 C till Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO) av den 15 april 1994, som godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994), inte är tillämpliga i ett sådant ogiltighetsförfarande som det i det nationella målet, utgör dessa bestämmelser inte hinder mot att en nationell domstol, i ett sådant domstolsförfarande

— inte är bunden av de yrkanden och andra utsagor med rättslig verkan som parterna har framställt och på eget initiativ kan förelägga om att den bevisning den finner nödvändig företes,

— varken är bunden av det myndighetsbeslut som meddelats rörande ansökan om ogiltigförklaring eller av de faktiska omständigheter som har fastslagits i det beslutet, och

— inte på nytt får beakta den bevisning som företetts i ett tidigare ogiltighetsförfarande.

Underskrifter